

การวิเคราะห์วาทกรรมปฏิบัติจากการ  
สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเต็น  
เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่”  
ในรายการเดือน Channel  
ของคุณวรรณสิงห์ ประเสริฐกุล<sup>1</sup>

Speech Act Analysis of  
Asst. Prof. Dr Amporn Maddent’s  
Interview Entitled  
“How Does Islam View on Women’s Rights?”

รุสนันท์ เจ๊ะโซ๊ะ  
Rosenun Chesof<sup>2</sup>

อาจารย์คณะภาษาและภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมลายา  
Lecturer, Faculty of Languages and Linguistics, Universiti Malaya

Received: 10<sup>th</sup> June 2023

Revised: 21<sup>st</sup> December 2023

Accepted: 22<sup>nd</sup> December 2023

<sup>1</sup> บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อยภายใต้โครงการ “การเกลียดชังผู้หญิงในสังคมมุสลิมไทย” สนับสนุนโดย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านผู้หญิงและความมั่นคงทางสังคม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

<sup>2</sup> ติดต่อผู้เขียนได้ที่อีเมล [rosenun@um.edu.my](mailto:rosenun@um.edu.my)

## Abstract

This study aims to analyze the types and nature of speech acts used in the interview titled ‘How Does Islam View Women’s Rights?’ conducted by Asst. Prof. Dr. Amporn Maddent. It also seeks to analyze the audience’s reactions to the statements made during the interview, focusing on the presence of expressions of hatred towards women and how these expressions can be analyzed using Austin and Searle’s concepts of speech act theory. The results indicate that Asst. Prof. Dr. Amporn Maddent used 27 speech acts during the interview, with the majority (81.48%) being representative speech acts. Directives constituted the second most common type (14.9%), while commissive speech acts were the least common (3.7%). No expressions of declarative speech acts were found. In terms of audience reactions, comments on the Facebook page and YouTube channel revealed expressions of misogyny, categorized into three groups: the Anti-Women Reaction group, the Women Support Group, and the Neutral Group. For future research, examining the use of language and speech acts in religious lectures and their effects on audience reactions is recommended. Additionally, exploring the relationship between speech acts and the factors influencing their impact on recipients would be beneficial.

**Keywords:** Speech Act, Pragmatics, Misogyny, Islam

## บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่” เป็นวัจนกรรมประเภทและลักษณะโดยรวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ ว่ามีการแสดงออกถึงความเกลียดชังต่อผู้หญิงหรือไม่ อย่างไร โดยใช้แนวคิดทฤษฎีวัจนกรรมของ ออสติน (Austin) และเซิร์ล (Searl) มาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า จากการทำให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเด็น มีถ้อยคำทั้งหมด 27 ถ้อยคำ เป็นวัจนกรรมการบอกกล่าว (Representative) มากที่สุดจำนวน 22 ถ้อยคำ (81.48%) รองลงมาคือการกล่าวชี้แนะ (Directive) จำนวน 4 ถ้อยคำ (14.9%) และน้อยที่สุดคือการกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive) จำนวน 1 ถ้อยคำ (3.7%) ไม่พบวัจนกรรมประเภทการกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive) และการกล่าวประกาศ (Declarative) ส่วนปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำให้สัมภาษณ์ที่เป็นผลของ วัจนกรรม พบจากคอมเมนต์ทางเพจและช่องยูทูปที่มีการแสดงออกถึงความเกลียดชังผู้หญิง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มปฏิกิริยาต่อต้านผู้หญิง 2) กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง และ 3) กลุ่มที่เป็นกลาง ข้อเสนอแนะในการศึกษาในอนาคต ควรศึกษาถึงการใช้ภาษาและวัจนกรรมในการบรรยายศาสนารวมทั้งศึกษาผลของวัจนกรรมที่ผู้รับสารแสดงปฏิกิริยาต่อต้านและสนับสนุน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัจนกรรมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของวัจนกรรมที่ผู้รับสารแสดงปฏิกิริยาออกมา

**คำสำคัญ:** วัจนกรรม, วัจนปฏิบัติศาสตร์, ความเกลียดชังหญิง, อิสลาม

## บทนำ

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ และค่านิยมของตนรวมถึงการบอกกล่าว การถามข้อสงสัย การขอร้องและการให้คำสัญญา ผูกพัน แต่บางครั้งคำพูดที่ผู้พูดนำมาใช้ไม่ได้บ่งบอกถึงความหมายตรงของคำพูดนั้น และอาจทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิดไปหรือแปรเจตนาของผู้พูดต่างจากที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันในการสื่อสาร (Marzuki, 2016; Marzuki, 2019) สรุปได้ว่าในการสื่อสารของมนุษย์นั้นการใช้ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยน การนำเสนอ การแสดงความคิดและความรู้สึก ผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่เปล่งออกมาเป็นการสื่อข้อความและความหมาย ผู้ฟังคาดหวังที่จะแปลถ้อยคำนั้นได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสาร

การสื่อสารในปัจจุบัน สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นสื่อที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายแพลตฟอร์ม มีการเปิดกว้างและสร้างการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการเชื่อมโยงและเกิดการสร้างชุมชน (Mayfield, 2008) เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม คลับเฮ้าส์ เป็นต้น โดยผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ในการใช้ที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่แล้วใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพราะมีความสะดวก รวดเร็ว สามารถนำเสนอข้อมูลที่ต้องการจะสื่อได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามเมื่อการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสะดวก รวดเร็วและเปิดกว้างทำให้บ่อยครั้งเมื่อมีประเด็นที่อ่อนไหวหรืออยู่ในความสนใจของสังคมจะเกิดเป็นประเด็นถกเถียงกันและมีการปะทะกันทางความคิดที่แตกต่างกันตามมา โดยใช้ถ้อยคำและข้อความทั้งที่สุภาพ ไม่สุภาพ ก้าวร้าว เสียดสี ประชดประชันรวมไปถึงใช้วาจาธรรมที่สร้างความเกลียดชัง เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันหรือการแปลความหมายที่ผิดไปจากสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อ และทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจผิดได้

สิทธิสตรีในอิสลามเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการถกเถียงกันว่าเป็นอย่างไร มีการกดขี่ ลิดรอนสิทธิสตรีจริงหรือไม่ ในแวดวงวิชาการ วงสนทนาทั่วไปและบนสื่อสังคมออนไลน์ในหลายด้าน เช่น สิทธิในการศึกษา การทำงานนอกบ้าน การเดินทางไกลหรือแม้กระทั่งสิทธิในครอบครัว การถกเถียงที่เกิดขึ้นมาจากหลายปัจจัย อาทิ การรับรู้และเข้าใจในถ้อยคำของผู้ที่สื่อในเรื่องนี้มากน้อยแค่ไหนและการนำถ้อยคำที่ปรากฏไปตีความเป็นอย่างไร ปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับสิทธิสตรีในอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์คือ การสัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมาดเต็น เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่” ในรายการเถื่อน Channel ของคุณวรรณสิงห์ ประเสริฐกุล ที่มีผู้ฟังได้แสดงปฏิกิริยาและความรู้สึกนึกคิดต่อบทสัมภาษณ์ในเรื่องดังกล่าวทั้งในด้านสนับสนุนและต่อต้าน ผศ. ดร. อัมพร หมาดเต็น

เป็นนักวิชาการสตรีมุสลิมที่มีผลงานทางวิชาการในระดับชาติและระดับสากล มีความเชี่ยวชาญด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรมชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวกับมุสลิมในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเมืองอิสลาม สตรีศึกษา อีกทั้งยังเป็นนักวิชาการมุสลิมไทยที่มีบทบาทสำคัญคนหนึ่งในด้านการส่งเสริมสันติภาพของอาเซียน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบัน (คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2022) ด้วยความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญดังกล่าวทำให้เป็นนักวิชาการสตรีที่ได้รับการยอมรับในสังคมมุสลิมไทย การแสดงออกทางความคิดจากการพูดและเขียนของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเต็น มักจะได้รับความสนใจจากสังคมมุสลิมไทยในประเด็นต่าง ๆ อีกด้วย เช่น กรณีสิทธิสตรีในอิสลาม ดังที่ปรากฏจากการให้สัมภาษณ์ เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่” มีผู้เข้ามาชมในเฟซบุ๊กเพจของ Wannasingh Prasertkul (วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล) จำนวนมากถึง 271,000 วิว มีการกดไลค์ 12,000 ไลค์ และมีการคอมเมนต์จำนวน 1,000 ข้อความ (<https://www.facebook.com/wannasingh/videos/4164045683722418>, 22/09/2022) และบนยูทูปพบว่ามีผู้เข้าชมการให้สัมภาษณ์จำนวน 233,487 วิว มีการกดไลค์จำนวน 6,300 ไลค์ และมีการคอมเมนต์จำนวน 2,085 ข้อความ (<https://www.youtube.com/watch?v=IWRZdt5LXEM>, 22/09/2022) ด้วยเหตุดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์วาทกรรมปฏิบัติที่ปรากฏตามแนวคิดของ Austin และ Searle โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาวาทกรรมที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ดังกล่าวเป็นวาทกรรมประเภทและลักษณะใด และเพื่อวิเคราะห์ปฏิบัติการของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ว่ามีการแสดงออกถึงความเกลียดชังต่อผู้หญิงหรือไม่อย่างไร

### แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาการใช้ภาษาในการสื่อสารได้มีการนำวาทปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) มาใช้ในการศึกษาความหมายของการสื่อสารที่สัมพันธ์กับบริบท ซึ่งเป็นสิ่งที่นอกเหนือไปจากการศึกษาความหมายที่มาจากรูปภาษาหรือโครงสร้างภาษาเท่านั้น การศึกษา วาทปฏิบัติศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อตีความรูปภาษาตามบริบทที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และสถานการณ์ของการสื่อสารว่าผู้พูดใช้ภาษาในแต่ละบริบทอย่างไรและทำไมจึงใช้ภาษา เช่นนั้น ในการศึกษาวาทปฏิบัติศาสตร์นั้นจะมีการนำแนวคิดทฤษฎีวาทกรรมหรือ Speech Acts Theory มาใช้ในการศึกษาการใช้ภาษาและถ้อยคำ (utterance) เพื่อวิเคราะห์การ

กระทำด้วยคำพูดของผู้พูด คำว่า “Speech Acts” เป็นคำที่ Austin (1962) ได้บัญญัติขึ้น และได้กำหนดว่าวัจนกรรมประกอบด้วย 1) วัจนกรรมตรงตามคำ (Locutionary acts) เป็นการกล่าวคำพูดที่สื่อความหมายตรงตามรูปแบบทางภาษาและคำที่เป็นคำเดียวและเป็นประโยค เช่น ฉันชอบแมวสีสวาด 2) วัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary acts) เป็นการกล่าวคำพูดตามเจตนาของผู้พูด เช่น ดิฉันขอเปิดการประชุมในวันนี้ และ 3) ผลวัจนกรรม (Perlocutionary acts) เป็นผลของคำพูดที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ฟัง

ต่อมา Searle (1969) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของ Austin ได้จำแนกประเภทของวัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary acts) เป็น 5 ประเภทประกอบด้วย 1) การบอกกล่าว (Representatives) เพื่อบอกเล่าข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้ฟัง เช่น การอธิบาย การยืนยัน การสรุป การคาดการณ์ 2) การกล่าวชี้แนะ (directives) เป็นความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำตาม เช่น การกล่าวเชิญ การขอร้อง การเสนอแนะ การกำหนด การบังคับ 3) การกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissives) เช่น การกล่าวสัญญา การสาบาน การรับประกัน การเสนอตัว 4) การกล่าวแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Expressives) เช่น การกล่าวขอบคุณ การกล่าวแสดงความยินดี การกล่าวแสดงความเสียใจ การขอโทษ และ 5) การกล่าวประกาศ (Declarations) เป็นการกล่าวที่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจะเป็นการกล่าวที่เป็นทางการ เช่น การกล่าวคำตัดสินในศาล การเสนอชื่อ การกล่าวเปิดงาน การแต่งตั้ง การประกาศ คำว่าบาตร

Searls ได้กล่าวอีกว่าการสื่อสารไม่ใช่เพียงแค่สัญลักษณ์ คำพูดหรือประโยค แต่จะเหมาะสมกว่าที่จะเรียกว่าเป็นผลผลิตที่เกิดจากสัญลักษณ์ คำพูดและประโยคในรูปของวัจนกรรม (Levinson, 2014) Searls (1979) ยังได้แบ่งวัจนกรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) วัจนกรรมตรง (Direct speech acts) เป็นการกล่าวถ้อยคำตามโครงสร้างทางภาษา เช่น ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และประโยคอุทาน และ 2) วัจนกรรมอ้อม (Indirect speech acts) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่ตรงกับโครงสร้างทางภาษา ผู้ฟังต้องตีความจากบริบทและต้องมีความรู้พื้นฐานร่วมกับผู้พูด ประโยคบอกกล่าว ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง ประโยคอุทาน ในวัจนกรรมอ้อมไม่ได้ใช้เพื่อบอกกล่าว ออกคำสั่งหรือแสดงความรู้สึกเหมือนในวัจนกรรมตรงแต่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

นอกจากแนวคิดทฤษฎีวัจนกรรมหรือ Speech Acts Theory แล้ว ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความเหยียดกลัวผู้หญิง (Misogyny) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย Cambridge Dictionary ได้นิยามคำว่า “Misogyny” หมายถึง “ความรู้สึกเกลียดชังหรือความเชื่อว่ามีผู้ชายดีกว่าผู้หญิง” ความเกลียดชังผู้หญิงมักนำไปสู่การเลือกปฏิบัติ ความเป็นปฏิกัมภ์

และการลดคุณค่าของการมีส่วนร่วมและอัตลักษณ์ของผู้หญิง ความเหยียดกลัวผู้หญิงสามารถแสดงออกมาได้หลายรูปแบบตั้งแต่การกระทำที่ชัดเจน เช่น การดูหมิ่นด้วยคำพูดและความรุนแรงทางกายไปจนถึงรูปแบบที่ละเอียดอ่อนกว่า เช่น การเลือกปฏิบัติ และการทำให้บทบาทและความสามารถของผู้หญิงในทั้งสาธารณณะและส่วนตัวดูด้อยค่า รวมทั้งการเหยียดกลัวผู้หญิงบนโลกไซเบอร์ (Cyber Misogyny) ในประวัติศาสตร์ความเหยียดกลัวผู้หญิงมีรากฐานลึกซึ้งในหลายสังคมและวัฒนธรรม มักเกี่ยวข้องกับระบบปิตาธิปไตยที่ผู้ชายมีอำนาจและอิทธิพลมากกว่า ความไม่สมดุลนี้อาจนำไปสู่การถูกกีดกันของผู้หญิงและการเสริมสร้างความไม่เท่าเทียมกันของเพศ เช่น การเหยียดกลัวผู้หญิงบนไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในอินสตราแกรม @viavallen โดยมีการล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศออนไลน์ และผู้ละเมิดมีแนวโน้มที่จะยอมรับการคุกคามด้วยการอาศัยมิติของอำนาจและการเข้าถึงอำนาจเป็นปัจจัยหลักให้เกิดการเกลียดชังผู้หญิงบนไซเบอร์ (Alyatalathaf, 2021; Muttaqin & Ambarwani, 2020) หรือมีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีรูปภาษาที่ไม่ชัดแจ้งแต่มีการแฝงความหมายสะท้อนความรุนแรงของข้อความที่แสดงความเกลียดชังเพศหญิงในสื่อสังคมออนไลน์ (Phinthip, Ritthitham & Charubusp: 2022)

ในกรอบคิดของอิสลามได้กล่าวถึงสถานภาพและบทบาทของสตรีไว้ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ด้านจิตวิญญาณ (Spiritual aspect) ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิและความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในสายตาของพระเจ้า 2) ด้านสังคม (Social aspect) ศาสนาอิสลามได้ปกป้องและยกย่องเกียรติสตรีในสถานะต่าง ๆ ทั้งในสถานะที่เป็นลูกสาว ภรรยา และมารดา 3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic aspect) กฎหมายอิสลามได้กำหนดสิทธิในทรัพย์สินของสตรีอย่างสมบูรณ์ทั้งก่อนและหลังแต่งงาน 4) ด้านการเมือง (Political aspect) สตรีมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกับบุรุษ สตรีสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมสาธารณะและสามารถเป็นผู้นำได้ (Badawi, 1980) อย่างไรก็ตามแม้ว่าในคำสอนอิสลามมีความชัดเจนในการกำหนดสถานภาพและบทบาทของสตรี แต่เมื่อเกิดกระแสเกลียดกลัวอิสลาม (Islamophobia) ในสังคมไทย สตรีมุสลิมมักเป็นเป้าหมายหนึ่งในการถูกโจมตีและต่อต้านสร้างความเกลียดชัง เช่น กรณีห้ามนักเรียนมุสลิมสวมฮิญาบที่โรงเรียนอนุบาลปัตตานี (สำนักข่าวอิสรา, 2561) หรือการสร้างวาทกรรมบิดเบือนที่ว่าคำสอนของอิสลามมีการลิดรอนสิทธิสตรี รวมทั้งปรากฏการณ์ในสังคมมุสลิมเองที่มีบุคคลบางคนบางกลุ่มแสดงออกถึงการเหยียดกลัวผู้หญิงที่เท่าเทียมกันไปเองว่าไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างถูกต้องในทัศนะของตน

## วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ด้านคือ

### 1. ด้านการจัดการข้อมูล มีดังนี้

1.) การเก็บข้อมูล โดยการถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเด่น เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่” จากเพจที่ชื่อ Wannasingh Prasertkul (วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล) เป็นเพจที่ได้รับความนิยมมีผู้กดไลค์ จำนวน 753,000 คน ในส่วนของการให้สัมภาษณ์ของ ผศ.ดร. อัมพร หมดเด่น เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังไงกันแน่” มีผู้เข้ามาชมจำนวน 271,000 วิว มีการ กดไลค์ 12,000 ไลค์ และมีการคอมเมนต์ จำนวน 1,000 ข้อความ แต่ไม่สามารถมองเห็นการนำไปแชร์ต่อว่ามีจำนวนเท่าไร (<https://www.facebook.com/wannasingh/videos/4164045683722418,22/09/202>) นอกจากนี้มีการนำคลิปการให้สัมภาษณ์ไปวางบนยูทูปช่องเถื่อน Channel ที่มีผู้ติดตามเป็นสมาชิกหรือ Subscriber จำนวน 507,000 ซับ (sub) บนยูทูปพบว่า มีผู้เข้าชมการให้สัมภาษณ์จำนวน 233,487 วิว มีการกดไลค์จำนวน 6,300 ไลค์ และมีการคอมเมนต์ จำนวน 2,085 ข้อความ (<https://www.youtube.com/watch?v=IWzdt5LXEM,22/09/2021>)

ข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปคำให้สัมภาษณ์จะนำมาจำแนกแยกประเภทวัจนกรรม และนำมาวิเคราะห์ถ้อยคำ โดยแบ่งเป็นสองส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 วัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary acts) เป็นถ้อยคำให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเด่น และส่วนที่ 2 ผลของวัจนกรรม (Perlocutionary acts) เป็นข้อความที่ปรากฏจากคอมเมนต์ทางเพจและช่องยูทูปเถื่อน Channel มีการแสดงออกถึงความเกลียดชังผู้หญิงหรือไม่ โดยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มมีปฏิกิริยาต่อต้านผู้หญิง 2) กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง และ 3) กลุ่มที่เป็นกลาง

2.) การจำแนกประเภทของวัจนกรรม จากคำให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเด่น เป็น 5 ประเภท คือการบอกกล่าว (Representative) การกล่าวชี้แนะ (Directive) การกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive) การกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive) และการกล่าวประกาศ (Declarative)

2. ด้านการวิเคราะห์ถ้อยคำ ใช้การวิเคราะห์ตามแนวคิดวัจนกรรมของ Austin (1962) และ Searle (1969, 1979)



## ผลการศึกษา

### 1. ผลการศึกษาวัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary acts)

จากการคำให้สัมภาษณ์ของผศ. ดร. อัมพร หมายเดิ่น มีถ้อยคำทั้งหมด 27 ถ้อยคำ จำแนกตามประเภทของวัจนกรรม 5 ประเภท พบว่า เป็นการบอกกล่าว (Representative) จำนวน 22 ถ้อยคำ (81.48%) การกล่าวชี้แนะ (Directive) 4 ถ้อยคำ (14.9%) และการกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive) จำนวน 1 ถ้อยคำ (3.7%) ไม่พบวัจนกรรมประเภทการกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive) และการกล่าวประกาศ (Declarative) ดูตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทของวัจนกรรม 5 ประเภทจากการคำให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมายเดิ่น

ประเภทของวัจนกรรม	ถ้อยคำ (utterance) จำนวน	ร้อยละ (%)
1. การบอกกล่าว (Representative)	22	81.48
2. การกล่าวชี้แนะ (Directive)	4	14.9
3. การกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive)	1	3.70
4. การกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive)	-	-
5. การกล่าวประกาศ (Declarative)	-	-
รวม	27	100

จากตารางที่ 1 วิเคราะห์ถ้อยคำแบ่งตามประเภทของวจนกรรมได้ดังนี้

1.) วจนกรรมการบอกกล่าว (Representative) จำนวน 22 ถ้อยคำ ดังตัวอย่าง:

“ในหลักการทางศาสนา ในคัมภีร์อัลกุรอานพูดไว้อย่างชัดเจนถึงความเสมอภาค ความเท่าเทียม ความเป็นหญิงความเป็นชาย แม้แต่บทในพระคัมภีร์ ตั้งแต่ข้อในบทพระคัมภีร์ ยังมีชื่อของผู้หญิง มีบทเฉพาะที่พูดถึง agent ของความเป็นผู้หญิง เพราะฉะนั้นในทางหลักการทางศาสนามาค่อนข้างกว้างในส่วนที่ว่าเพศหญิงเพศชายต่างก็เสริมซึ่งกันและกัน ต่างก็เป็นอาภรณ์ซึ่งกันและกัน ต่างก็เสมอภาคกันในนัยยะของการอภิปราย”

เป็นถ้อยคำที่อธิบายตอบคำถามแรกที่พิธีกรรมเกี่ยวกับแนวคิดของอิสลามกล่าวถึงสิทธิสตรีไว้อย่างไร ผศ. ดร. อัมพร หมดเด็น ได้อ้างอิงถึงคัมภีร์อัลกุรอานประกอบการอธิบาย ซึ่งเป็นหลักคำสอนสูงสุดของอิสลามที่มุสลิมทุกคนต้องยึดมั่นศรัทธา เป็นการชี้ประเด็นที่สะท้อนถึงความเชื่อความศรัทธาของตนที่ยึดโยงกับศาสนาและเชื่อมั่นว่าในอิสลามมีความเสมอภาคทางเพศ ความเท่าเทียมระหว่างชายกับหญิง

2.) การกล่าวชี้แนะ (Directive) มีจำนวน 4 ถ้อยคำ ดังตัวอย่าง:

“เพราะฉะนั้นในฐานะที่เป็นผู้หญิงมุสลิม แล้วก็การเผชิญกับภาวะข้อท้าทายมันเต็มไปหมดว่าในแง่ของการที่กระแสหลักของการอธิบายสถานะภาพของผู้หญิงมุสลิม มันก็อยู่ในทางที่ผู้หญิงมุสลิมไม่มีสถานะของการเป็นตัวเองได้เต็มที่ จะต้องถูกกำกับ ควบคุม หรือมีผู้คอยแนะนำแนวทาง ซึ่งแบบนั้นมันไม่ใช่หลักการพื้นฐานใหม่ มันถูกตีความมันไปแล้วไปในอีกมุมหนึ่ง ถ้าเราย้อนกลับมาดูจริงๆ ในหลักการ มันคืออะไร แล้ววิธีการอธิบายของนักการศาสนา อีกมุมอื่นๆ ที่ไม่ถูกให้เป็นกระแสหลักได้อย่างไร แล้วมันมีวิธีวิทยาอะไร ที่ทำให้เราเข้าใจได้ว่าหลักการศาสนา มันไม่ได้บอก หรือถ้าหลักการศาสนาบอกเราอยู่ภายใต้บริบทอะไร มันเกิดอะไรขึ้น เรายอมรับในหลักการเหล่านั้นในมุมไหน ในมาตรฐานไหนที่เราต้องการเห็นอิสลามที่เราได้ Dialogue ด้วย”

เป็นการพูดที่พยายามชี้ให้เห็นว่าหลักการศาสนาที่เกี่ยวกับสถานภาพสตรีส่วนใหญ่ ถูกอธิบายว่าไม่มีสถานะที่เป็นตัวเองได้เต็มที่ ซึ่งเป็นการตีความที่ไม่ตรงกับหลักการพื้นฐานของศาสนา

### 3.) การกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive) มี 1 ถ้อยคำ คือ

“มันมีภาคผลของการใช้ชีวิตทั้งในฐานะเพื่อนมนุษย์ด้วยกันแล้ว ก็ควรปฏิบัติซึ่งกันและกันแล้วก็สิ่งใดที่ไม่ถูกต้อง ก็จำเป็นต้องทำให้มันถูกชะบ้าง ขึ้นอยู่กับกลวิธีการใช้ชีวิตของเรา จะไปปะทะหรือไปแก้มันอย่างไร บางเรื่องมันแก้มันไม่ได้ก็ต้องทำใจ บางเรื่องมันพอจะมีหนทางแก้มันได้ตามศักยภาพเราก็ดำเนินไป มันคงไม่สามารถเสร็จสิ้นภารกิจในชีวิตเราได้ มันก็จะต้องเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนต่อไป เพราะฉะนั้นก็คิดว่าเราในฐานะผู้หญิงมุสลิมมันทำให้เรามีเป้าหมายแล้วเราก็รู้ว่าเราทำอะไร”

ผู้พูดได้กล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคตโดยการเน้นว่าจะทำภารกิจต่อไป แม้ว่าปัจจุบันยังไม่สำเร็จแต่จะยังคงขับเคลื่อนต่อไปตามฐานะของผู้หญิงมุสลิมที่รู้ว่า มีเป้าหมายอะไร

## 2. ผลของวจนกรรม (Perlocutionary acts)

เป็นปฏิกริยาของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำให้สัมภาษณ์ ที่พบจากคอมเมนต์ทางเพจ และช่องยูทูปเถื่อน Channel ที่มี การแสดงความเห็นเกลียดชังต่อผู้หญิงหรือไม่ อย่างไร โดยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มปฏิกริยาต่อต้านผู้หญิง 2) กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง และ 3) กลุ่มที่มีความเห็นเป็นกลาง เนื่องจากมีการคอมเมนต์เป็นจำนวนมากในทั้งสองแพลตฟอร์มคือเฟซบุ๊ก 1,000 ข้อความ และยูทูปจำนวน 2,085 ข้อความ รวมทั้งสองแพลตฟอร์มจำนวน 3,085 คอมเมนต์ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อความที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มจำนวนกลุ่มละ 10 ข้อความ โดยแบ่งเป็นจากเฟซบุ๊ก 5 ข้อความและจากยูทูป 5 ข้อความ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลของวจนกรรม ดังต่อไปนี้

1.) ข้อความคอมเมนต์จากเฟซบุ๊ก 5 ข้อความ ดังตัวอย่างตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อความคอมเมนต์จากเฟซบุ๊ก

ลำดับที่	กลุ่มปฏิบัติการ ต่อต้นผู้หญิง	กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง	กลุ่มเป็นกลาง
1.	เหตุผลที่ไม่เอาผู้หญิง มาเป็นผู้นำก็เพราะ อันนี้แหละมันและ 555 เชิญมาได้ยังไม่รู้	อาจารย์ตอบได้ดีค่ะ	เราเป็นผู้หญิงไทยมุสลิมที่ คลุมหน้า (นิคอบ) และเป็น fc คุณวรรณสิงห์มาหลายปี ดูเถื่อน ขานลมาหลายตอน ต้องขอ ขอบคุณคุณวรรณสิงห์มากๆ ที่ทำคอนเทนต์แนวนี้ออกมา อย่างน้อยก็เป็นพื้นที่เล็ก ๆ ไว้ แลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจ ให้กับคนในสังคม อ.มุสลิมะ ที่ เชิญมาตอบคำถามได้ดีมาก ๆ ค่ะ ถ้าอนาคตจะเชิญนักวิชาการ มุสลิมมาสัมภาษณ์อีก ขอ อนุญาตแนะนำ 2 ท่านนะคะ ดร.อณิส อมาตยกุล หรือ อ.บรรจง บินกาซัน เพราะคิดว่า สองท่านนี้ น่าจะให้คำตอบที่ เหมาะสมกับความเป็นวรรณสิงห์ และเถื่อนขานลพอสมควรค่ะ
2.	ผู้หญิงที่อธิบาย เหมือนจะไม่เข้าใจ ศาสนาแก่นแท้คำสอน เลยสักนิด	อาจารย์อธิบายดีครับ แต่คนปกติเข้าใจยาก ครับ	จะหลักใดก็ตาม ผิดหลัก ของสิทธิมนุษยชน ถือว่าผิด จริยธรรมอันดีงาม ไม่ใช่หลัก ของทุกศาสนามันคือ หลักของ เผด็จการแสวงหาอำนาจของ มนุษย์ที่เห็นแก่ได้เท่านั้นเอง

ลำดับที่	กลุ่มปฏิบัติการ ต่อต้านผู้หญิง	กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง	กลุ่มเป็นกลาง
3.	อิสลามมีทั้งภาคบังคับและไม่บังคับครับ ตอบคำถามค่อนข้างออกทะเล ถ้าจะเอามุมมองอิสลามจริงๆ ควรจะสัมภาษณ์นักวิชาการอิสลามที่ไม่โดนอิทธิพลเฟมินิสต์ครอบครับ พูดถึงหลักการอิสลามว่าอย่างไรก็ต้องเอาอิสลามตอบ ไม่ใช่เอาหลักคิดเฟมินิสต์มาปนเปครับ	เป็นคำตอบข้อสงสัยที่ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและสถานการณ์แล้ว แต่คงไม่ถูกใจพวกเถรตรงตีความคำภีร์ตามตัวหนังสือเปรี๊ยะโดยส่วนตัวแล้ว ชอบนะคำตอบของอาจารย์ท่านนี้	อีกมุมต้องการคำอธิบายของบทบัญญัติให้ชัดเจน อีกมุม ต้องการคำอธิบายที่มีวิทยาศาสตร์ด้วย
4.	อาจารย์คงไม่เคร่งศาสนามากแค่นี้ก็ออกไปแบบนั้นเอง	สัมภาษณ์นักวิชาการขนาดนี้ก็ยังไม่เข้าใจจะมีคนบอกว่า ถ้าอยากรู้จักอิสลามจริงๆ ต้องสัมภาษณ์คนอื่น?? ให้สัมภาษณ์ใครครับ โตะ ตาล?	อ.จ ท่านนี้ก็โอเคค่ะ มุมมองของอิสลามต่อผู้หญิงมันซับซ้อนมาก เอาจริงหัวข้อนี้ต้องสัมภาษณ์อีกสักครั้งจากอาจารย์บรรจง บินกาซันก็ได้ค่ะ
5.	อาจารย์คนนี้ รู้จริง uly ้วยะ ตอบแบบไม่ค่อยตรงประเด็น	สัมภาษณ์ถูกคนมาก ค่ะ ชอบคุณมาก ๆ	ส่วนตัวคิดว่าตนเองโชคดี ที่ไม่ได้เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลาม /คนนราฯ อาจารย์พูด เป็นภาษาเชิงวิชาการค่อนข้างมาก เลยฟังแล้วต้องหยุดตีความเป็นช่วงๆ ขอบคุณอาจารย์และคุณสิงห์ที่นำหัวข้อนี้มาพูดคุยกัน

2.) ข้อความคอมเมนต์จากยูทูบ 5 ข้อความ ดังตัวอย่างตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อความคอมเมนต์จากยูทูบ

ลำดับที่	กลุ่มปฏิบัติการ ต่อต้านผู้หญิง	กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง	กลุ่มเป็นกลาง
1.	อยากให้พี่เถื่อนได้ คุยกับอาจารย์ อาลี เสื่อสมิง ไม่ก็อาจารย์ ไพศาล มากๆครับ ค่อนข้างละเอียด ละเอียด	เรื่อง LGBTQ อาจารย์พูดถูกทุก อย่างเลย ซึ่งในบ้าน เรายังโดนอยู่นะครับ แค่ไม่มีการลงโทษ ทางร่างกายแค่นั้นเอง เพราะยังโดนวิจารณ์ โดนเหยียดโดน หยามโดนตราหน้า ว่าเป็นโรค พ่อแม่ยัง โดนหยามโดนนิทา ว่ามีลูกผิดเพศ ทั้ง ที่ศาสนกิจเค้าไม่ เคยทิ้ง	ถือว่าอาจารย์ตอบดีมากนะ ถ้าที่จะยอมรับความจริงถึงแม้ บางอย่างจะพูดออกมาหมด ไม่ได้ แต่งงกับคนที่บอกว่า อาจารย์ไม่ใช่ผู้รู้ คือแบบจะเอา ความคิดเห็นจากผู้รู้อย่างเดียว เลยหรอ อาจารย์พูดผิดหลัก การชานาอันเลยหรอ อยากให้ พี่สิ่ง สัมภาษณ์ทั้งผู้รู้ที่คนชอบ กับอาจารย์พร้อมกันเลย จะได้ เห็นมุมมองหลายฝ่าย
2.	อาจารย์ใช้บริบททาง สังคมมันน่าจะไม่ถูก ต้องนะครับ เพราะ ในบริบทของอิสลาม ต้องใช้แนวทางของ ฮะดีศเท่านั้นนะครับ ซึ่งเบนแนวทาง ของชาวสวรรค์ถ้า อาจารย์ใช้ความคิด ตัวเองอาจจะสับสนเสีย กับการที่จะเป็นกลุ่ม ที่นรกได้เลยรีปาวครับ ด้วยความความ เคารพ	ดีมาก ๆ ในแง่การ ตีความเจตนารมย์ พื้นฐานจนเลยไปเยอะ ทำให้กฎสังคม หรือ กฎหมายในบางกลุ่ม สังคมไม่เหลือโอกาส ที่สามารถเลือกได้ ของสตรี ในฐานะ ปัจเจกบุคคล	อิสลามส่งเสริมและกำชับให้ มุสลิมทั้งหญิงและชายทุกคน ต้องมีการศึกษาทั้งทางโลก และทางธรรม ... อาจารย์ และนักวิชาการมุสลิมใน ประเทศไทยที่เหมือนอาจารย์ มุสลิมหญิงท่านนี้ต้องช่วยกัน ออกมาให้คำชี้แจง อธิบายและ ให้ความกระจ่างแก่สังคมไทย กันให้มาก ๆ เพื่อลดความอคติ ระหว่างกัน และนำไปสู่ความ สันติร่วมกัน

ลำดับที่	กลุ่มปฏิบัติการ ต่อต้านผู้หญิง	กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง	กลุ่มเป็นกลาง
3.	<p>อยากให้สัมภาษณ์กับอาจารย์อาลี เสือสมิง มากกว่า ดีกว่ามาตอบ อ้อมๆ แอ้มๆ แบบนี้ ของอาจารย์อาลีแก ชัดเจนกว่ามาก ไม่ได้เป็นดั่งอาจารย์อาลี หรือใคร แต่เชื่อว่าถ้า แกได้มาสัมภาษณ์จะ ให้คำตอบได้ดี กว่านี้ ยิ่งไงอิสลามก็ไม่ได้มี พื้นที่ว่างให้กับความ รุนแรงพื้นฐานศาสนา ไม่ใช่แบบนี้ เราเป็น อิสลามที่บ้านที่หรือ สังคมที่อยู่ก็ไม่ได้สอน ให้ใช้ความรุนแรง แต่ กฎหมายก็ต้องมี ความเด็ดขาดในตัวมัน อยู่เชิญอาจารย์อาลี มาตอบเถอะ</p>	<p>ชัดเจนมากถ้าอธิบาย แบบนี้หมดคงไม่มี คนต่อต้านเยอะด้วย อคติ</p>	<p>สำหรับคนที่บอกศาสนา ไม่ต้องการเหตุผลเรามีแค่ ศรัทธาและคนที่มาติสเครดิส อาจารย์ว่าไม่ใช่ผู้รู้ระดับ จะ บอกว่าการพูดแบบนี้ของ อาจารย์คือการเข้าใจศาสนา จริงๆ อย่างสังคมอิสลามตอนนี้ ใครทำผิดบาป เอาไปว่า เอานินทา เอาไปเหยียดหยาม และมองว่าตัวเองทำถูกต้อง เพราะช่วยกดดันให้เขากลับ สู่หลักการศาสนา ซึ่งถ้ามอง ไปอีกตัวบทหนึ่ง ศาสดาก็ห้าม การนินทา การตัดสินคนอื่น</p>

ลำดับที่	กลุ่มปฏิบัติการ ต่อต้านผู้หญิง	กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง	กลุ่มเป็นกลาง
4.	อาจารย์ศึกษายังไม่ ถือน้ำให้ล่วนลึกใน ทางศาสนาบัญญัติ ในอัลกุรอานให้ใช้ถึง จนสิ้นโลก ในอนาคต จะมีพลเมืองผู้ชาย 1 คนต่อผู้หญิงอย่าง น้อยถึง 50 คน ถ้า 1 ต่อ 1 คนที่นำสงสาร คือผู้หญิง ใครออก ความเห็นหรือรู้สึก แย้งกับอัลกุรอาน นั่นถือเป็นความผิด สำหรับมุสลิม	อาจารย์พูดดีมากเลย คะ ตรงกันข้ามกับบัง โตโดยสิ้นเชิง	เหตุผลที่ไม่เอาพวกนัก วิชาการผู้ชายมาออกเพราะ มันจะมองแต่ในมุมมองของ ผู้ชายไม่ใช่ผู้หญิง เขาอยาก ได้ความคิดเห็นของผู้หญิงใน ศาสนาอิสลามมากกว่า
5.	พี่ต้องเชิญบังโตมา อีกคนครับโคตร เหมาะ	เพิ่มความรู้ความ เข้าใจในศาสนา อิสลามให้คนพุทธ อย่างผมได้ดีมาก ครับ	น่าสนใจหัวข้อนี้ และมัน อ่อนไหวมาก แต่ยังไงก็เป็น เรื่องที่ต้องคุย

จากข้อความคอมเมนต์ในตารางข้างต้นพบว่าในกลุ่มปฏิบัติการต่อต้านผู้หญิงมุ่งต่อต้านที่ตัวบุคคลของ ผศ. ดร. อัมพร หมาดเด็น โดยใช้ถ้อยคำด้อยค่าทำลายความน่าเชื่อถือด้านความรู้ศาสนาและความเป็นเพศหญิง ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มสนับสนุนผู้หญิงและกลุ่มเป็นกลางจะให้ความน่าเชื่อถือที่เนื้อหาทำให้สัมภาษณ์มากกว่าตัวบุคคล



## สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังงัยกันแน่” เป็นวัจนกรรมประเภทใด และเพื่อวิเคราะห์ปฏิบัติการของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ว่ามีการแสดงออกถึงความเกลียดชังต่อผู้หญิงหรือไม่ อย่างไร โดยเก็บข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของ ผศ. ดร. อัมพร หมาดเด็น เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังงัยกันแน่” จากเพจที่ชื่อ Wannasingh Prasertkul (วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล) ผลการศึกษาพบว่าวัจนกรรมที่ปรากฏในคำสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งหมด 27 ถ้อยคำ เป็นวัจนกรรมการบอกกล่าว (Representative) จำนวน 22 ถ้อยคำ (81.48%) การกล่าวชี้แนะ (Directive) 4 ถ้อยคำ (14.9%) และการกล่าวผูกมัดตัวผู้พูดกับการกระทำในอนาคต (Commissive) จำนวน 1 ถ้อยคำ (3.7%) ไม่พบวัจนกรรมประเภทการกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive) และการกล่าวประกาศ (Declarative) ในส่วนของผลของวัจนกรรม (Perlocutionary acts) ที่เป็นปฏิบัติการของผู้รับสารที่มีต่อถ้อยคำที่พบจากคอมเมนต์ทางเพจและช่องยูทูปเดือน Channel พบว่ามีการแสดงออกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปฏิบัติการต่อต้านผู้หญิง กลุ่มสนับสนุนผู้หญิง และกลุ่มที่เป็นกลาง

ในกลุ่มที่มีปฏิบัติการต่อต้านผู้หญิงพบว่าการคอมเมนต์ในลักษณะความไม่สุภาพทางภาษา (Linguistic impoliteness) ซึ่งเป็นกลวิธีการสื่อสารที่สร้างขึ้นเพื่อโจมตีและทำลายหน้า (Face) หรือสิทธิ (Right) ของผู้อื่น มีการใช้ภาษาในเชิงลบและถ้อยคำ ซึ่งจะเกิดข้อพิพาทและความแตกแยกระหว่างกัน (Culpaper, 2005) นอกจากความไม่สุภาพทางภาษาแล้วยังพบอีกว่ามีการใช้ถ้อยคำภาษาในเชิงเหยียดเพศและถ้อยคำความเป็นหญิงที่พูดเรื่องศาสนาด้วยการโจมตีตัวบุคคลมากกว่าเนื้อหา ตัวอย่างเช่น

“ผู้หญิงที่อธิบายเหมือนจะไม่เข้าใจศาสนาแก่นแท้คำสอนเลยสักนิด”

“ผิดคนแล้ว”

“อาจารย์คนนี้ รู้จริง ๆ มั้ยวะ ตอบแบบไม่ค่อยตรงประเด็น”

“อาจารย์คงไม่เคร่งศาสนาмаกแค่นับถือไปแบบนั้นเอง”

“ไม่รู้จริงอย่าตอบนะค่ะ อย่า ๆ ขอให้สัมภาษณ์ผู้รู้ค่ะ อย่าแพร่ออกไปแบบนี้”

“เหตุผลที่ไม่เอาผู้หญิงมาเป็นผู้นำก็เพราะอันนี้แหละมันละ 555  
เชิญมาได้ยังงัยไม่รู้”

“น่าจะสัมภาษณ์อาจารย์ ผช.มากกว่านะ ถ้าอยากจะได้ความชัดเจนในเรื่องศาสนาจริงๆ”

“คลุมเครือส่วนตัวผมว่า อ.อาหมีน ลอนา ตอบชัดเจนตรงประเด็นไม่อ้อมค้อม”

“อยากให้สัมภาษณ์เชครีฎอหรือไม่งี้หมีอแวครับ”

“อาจารย์ท่านนี้ก็เก่งนะครับ แต่ถ้าจะเอาคำตอบแบบของจริง ที่เป็นอิสลามจริงๆ ที่ไม่ใช่อิงเสรีนิยม แนะนำ อาจารย์อาหมีน ลอนา ครับ”

ในกลุ่มสนับสนุนจะมีการคอมเมนต์ในลักษณะที่เป็นวัจนกรรมตรง (direct speech acts) ดังตัวอย่าง

“สัมภาษณ์ถูกคนมากคะ ชอบคุณมาก ๆ”

“อาจารย์ตอบเก่งมากไม่ติดขัดเลยนี่สิรู้จริงเข้าใจง่าย”

“อาจารย์พูดเรื่อง LGBTQ ได้ดีมากคะ”

“อาจารย์ตอบได้ทันสมัยมาก นี่แหละมุสลิมที่แท้จริง..”

“เพิ่มความรู้ ความเข้าใจในศาสนาอิสลามให้คนพุทธอย่างผมได้ดีมากครับ”

“อาจารย์ตอบได้ดีค่ะ”

“ตอบได้ดีนะ พวกสุดโต่งจะฟังไม่ได้เลย”

ส่วนกลุ่มที่คอมเมนต์เป็นกลางจะใช้วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม ดังตัวอย่าง

“เหตุผลที่ไม่เอาพวกนักวิชาการผู้ชายมาออกเพราะมันจะมองแต่ในมุมมองของผู้ชายไม่ใช่ผู้หญิง เขาอยากได้ความคิดเห็นของผู้หญิงในศาสนาอิสลามมากกว่า”

“ชัดเจนทั้งผู้ถามและผู้ตอบ ขอชมขอบอาจารย์ผู้ตอบเป็นกรณีพิเศษ ส่วนท่านใดที่สนใจเพิ่มเติม ขอแนะนำให้ไปอ่าน “ลัทธิสตรีในอิสลาม” ของท่าน Ustaz Shaheed Murtada Mutahhari แปลโดยท่านอาจารย์ไรราน อรุณรังษี สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน กรุงเทพฯ”

คอมเมนต์นี้เป็นการใช้วจนกรรมอ้อมในการนำเสนอและเชิญชวนให้มาศึกษาแนวคิดของนิกายชีอะห์ที่มีต่อสิทธิสตรีในอิสลาม

นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อค้นพบที่น่าสนใจของการคอมเมนต์ คือ ในกลุ่มที่มีปฏิริยาต่อต้านผู้หญิงพบว่าในยูทูปจะใช้ภาษาที่สุภาพกว่าในเฟซบุ๊ก และยังพบอีกว่าเพศหญิงก็มีที่มีปฏิริยาต่อต้านผู้หญิงด้วยกันและมีการวิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมที่ผู้หญิงจะมาพูดเรื่องศาสนา มีการเสนอชื่อนักวิชา การและอาจารย์ที่เป็นผู้ชายให้สัมภาษณ์คนเหล่านั้นถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ส่วนในกลุ่มที่สนับสนุนจะมีทั้งผู้ชายและผู้หญิงเป็นมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม โดยเฉพาะในยูทูปจะมีผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมมาคอมเมนต์ส่วนใหญ่ในเชิงสนับสนุนและกล่าวว่าเป็นการให้สัมภาษณ์ที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจสิทธิสตรีในอิสลามมากขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าผลการศึกษานี้จะพบว่าในกลุ่มที่มีปฏิริยาต่อต้านผู้หญิงจะยังไม่มีการใช้ถ้อยคำในเชิงข่มขู่ คุกคามจะใช้ความรุนแรง แต่การใช้ถ้อยคำด้อยค่า โจมตี และทำลายหน้า (Face) ของ ผศ. ดร. อัมพร หมดเด็น บ่งชี้ถึงแนวโน้มที่จะเกิดการสร้างความเกลียดชังและเหยียดกัลผู้หญิงที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับศาสนาอิสลามแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น การดูถูก, การกีดกัน, ความรุนแรง, หรือคำพูดที่ทำให้ผู้หญิงตกเป็นเป้าของการดูหมิ่นหรือการล่วงละเมิดทางเพศ การเหยียดกัลผู้หญิงไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อสิทธิและเท่าเทียมกันของผู้หญิง แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย ผ่านวิธีการที่ส่งเสริมค่านิยมและโครงสร้างอำนาจที่เอนเอียงต่อเพศชาย ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษาเพื่อต่อยอดการวิจัยครั้งนี้ ควรศึกษาถึงการใชภาษาและวจนกรรมในการบรรยายศาสนารวมทั้งศึกษาผลของวจนกรรมที่ผู้รับสารแสดงปฏิริยาต่อต้านและสนับสนุน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวจนกรรมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของวจนกรรมที่ผู้รับสารแสดงปฏิริยาออกมา เช่น สถานภาพทางสังคมของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด ระดับการศึกษาและการขัดเกลาทางสังคม อายุ และเพศ

## บรรณานุกรม

- คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2022). *ประวัติส่วนตัวและผลงานทางวิชาการ ผศ.ดร. อัมพร หมดเด็น* สืบค้นเมื่อ 18.12.2023. จาก <https://socanth.tu.ac.th/wp-content/uploads/2012/02/Amporn-Thai-CV-June-22.pdf>
- สำนักข่าวอิสรา. (2561). *เหตุเกิดที่อนุบาลปัตตานีนี้ นักเรียนที่นี้ห้ามสวมฮิญาบ?* สืบค้นเมื่อ 18.12.2023. จาก <https://www.isranews.org/content-page/item/66083-primary.html>
- Alyatalatthaf, M.D.M. (2021). Cybermisogyny: Hate Against Women and Gendertrolling Manifestation on Instagram. *Jurnal ILMU KOMUNIKASI*, 18 (2) p. 183-200 Retrieved 18/12/2023. from <https://ojs.uajy.ac.id/index.php/jik/article/view/3381>
- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford: Clarendon Press.
- Badawi, J. A. (1980). *The Status of Woman in Islam*. Retrieved 18/12/2023. From <https://www.iiium.edu.my/deed/articles/statusofwomen.html>
- Cambridge Dictionary. (n.d.) Misogyny. In *dictionary.cambridge.org*. Retrieved 18/12/2023. From (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/misogyny>)
- Culpeper, J. (2005). Impoliteness and entertainment in the television quiz show: The weakest link. *Journal of Politeness Research*, 1, 35-72. Retrieved 21/7/2022 from [https://www.researchgate.net/publication/249931038\\_Impoliteness\\_and\\_Entertainment\\_in\\_the\\_Television\\_Quiz\\_Show\\_The\\_Weakest\\_Link](https://www.researchgate.net/publication/249931038_Impoliteness_and_Entertainment_in_the_Television_Quiz_Show_The_Weakest_Link)
- Levinson, S. C. (2014). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press
- Marzuki, A.G. (2016). Utilizing recorded English dialogues in teaching English word stress to Islamic higher education students in Indonesia. *Jurnal Pendidikan Islam*, 5(1), 53-64.
- Marzuki, A.G. (2017). Developing speaking skill through oral report in an elf

- class in Indonesia. *Al-Ta'lim Journal*, 24(3), 243-254.
- Mayfield, A. (2008). *What is social media?*. Retrieved 5/4/2022 from [http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What\\_is\\_Social\\_Media\\_iCrossing\\_ebook.pdf](http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf)
- Muttaqin, M.Z & Ambarwati, N.T. (2020). Cyberbullying and Woman Oppression. Proceeding of the 6th International Conference on Social and Political Sciences (ICOSAPS 2020). *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, v. 510. Retrieved 18/12/2023. from <https://www.atlantis-pers.com/proceedings/icosaps-20/125949703>
- Phinthip, T., Ritthitham, P. & Charubusp, S. (2022). A study of Thai and English Misogynistic Language in social media. *Vacana Journal*, 10(2), 15-48. Retrieved 18/12/2023. from <http://rs.mfu.ac.th/ojs/index.php/vacana/article/view/351>
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- \_\_\_\_\_. (1979). *Expression and meaning: Study in the theory of speech acts*. Cambridge: Cambridge University Press.